

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu C., IČO X., zastúpeného JUDr. Mag. J., proti žalovanej JUDr. V., správkyni konkurznej podstaty úpadcu S., IČO X., **o vylúčenie veci z konkurznej podstaty**, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 35 Cbi 5/04, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2007 č. k. 6 Obo 211/2006–163, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 5. decembra 2005 č. k. 35 Cbi 5/04–93 vyhovel žalobe a žalovanej uložil vylúčiť z konkurznej podstaty úpadcu spoluvlastnícky podiel na stavbe (výrobná hala) a pozemku, na ktorom stavba stojí v katastrálnom území S., ktorý nadobudol na základe kúpnej zmluvy z 25. mája 2001 a príslušného dodatku č. 1. Ďalej uložil žalovanej vylúčiť zo súpisu podstaty, časti VI. a/ tuzemské pohľadávky úpadcu č. 34 proti žalobcovi vo výške 182 754 942,-- Sk.

Rozhodol tak s odôvodnením, že úpadca (ešte pod obchodným menom S.) uzavrel kúpnu zmluvu, ktorou predal spoločnosti T. (právny predchodca žalobcu) spoluvlastnícky podiel na uvedenej nehnuteľnosti. Žalovaný napriek tomu nehnuteľnosť zapísal do súpisu podstaty považujúc zmluvu za absolútne neplatnú. Za neplatnú ju považuje z dôvodu, že Mgr. J.c, ktorý zmluvu za predávajúceho podpísal, nebol plnomocenstvom splnomocnený na uzavretie kúpnej zmluvy z 25. mája 2001. Súd prvého stupňa dospel k záveru, Mgr. J.bol 25. mája 2001 splnomocnený predsedníčkou predstavenstva a dvomi členmi predstavenstva

spoločnosti S., na zastupovanie a podpísanie zmlúv a iných dokumentov v súvislosti s prevodom akcií spoločnosti C. na spoločnosť T.. V plnomocenstve je uvedené, že sa splnomocňuje na podpísanie zmluvy o prevode akcií a kúpe vymedzených aktív a všetky jej prílohy. Podľa zmluvy o prevode akcií je zmluva o predaji sporných nehnuteľností jej prílohou. Podľa plnomocenstva bol Mgr. M. takúto zmluvu uzavrieť a nemožno tvrdiť, že zmluva o prevode nehnuteľností bola podpísaná na to neoprávnenou osobou. K námietke, že v rámcovej zmluve (zmluva o prevode akcií) a zmluve o predaji nehnuteľností nie je rovnako vymedzený podiel, ktorý je predmetom predaja, uviedol, že ak bol predávajúcim výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, rozdiel vo vyjadrení predávaného podielu (v tisícinách, resp. v stotínach) nie je dôvodom neplatnosti zmluvy. Správca podstaty do súpisu podstaty zahrnul aj pohľadávku, ktorá v čase vyhlásenia konkurzu ešte neexistovala a to, či vôbec vznikne a v akej výške, bude zrejmé, až po právoplatnom rozhodnutí súdu v konaní o odporovacej žalobe. Neexistoval žiaden dôvod pre zápis pohľadávky do zoznamu podstaty, preto súd vyhovel aj druhej časti žaloby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozhodujúc o odvolaní žalovanej proti výroku o vylúčení nehnuteľnosti z podstaty, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol. V rozhodnutí uviedol, že rozsah oprávnenia v plnomocenstve musí byť vymedzený jasne, zrozumiteľne, aby nevzbudzoval pochybnosti pri jeho výklade. Podľa názoru odvolacieho súdu bol Mgr. M. splnomocnený na zastupovanie a podpisovanie dokumentov v splnomocnení vymedzených pod č. 1 až 13. Odvolací súd nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že plnomocenstvo oprávňovalo aj na zastupovanie a uzatváranie kúpnej zmluvy o predaji nehnuteľností, keďže to vyplýva z bodu 1 plnomocenstva (podpisovanie zmluvy o prevode akcií a kúpe vymedzených aktív a všetkých jej príloh). Podľa neho z plnomocenstva jednoznačne vyplýva, aké splnomocnenie splnomocniteľ chcel a udelil Mgr. M.. Kúpna zmluva o predaji nehnuteľností tam nie je uvedená. Uvedený nedostatok nekonvaliduje ani vyhlásenie žalobcu v zmluve o prevode akcií, že zmluva o prevode nehnuteľností je jej prílohou č. 2. Pokiaľ ide o obranu žalobcu, že ak aj išlo o prekročenie oprávnenia, splnomocniteľ neoznámil svoj nesúhlas osobe, s ktorou splnomocnenec konal bez zbytočného odkladu po tom, ako sa o prekročení dozvedel (§ 33 ods. 1 Obč. zák.), nepovažoval ju odvolací súd za dôvodnú, pretože že zo strany žalobcu došlo k porušeniu zásad poctivého obchodného styku, ktorý nepožíva právnu ochranu. Za postup odporujúci

zásadám poctivého obchodného styku považoval skutočnosť, že žalobca nazval zmluvu o prevode nehnuteľností prílohou č. 2 k zmluve o prevode akcií a prekročenie plnomocenstva, ku ktorému nepochybne zo strany zástupcu Mgr. M. došlo, subsumoval pod bod 1 plnomocenstva, čím chcel zahojiť chýbajúce plnomocenstvo a tým splnomocniteľovi zmariť možnosť oznámiť mu svoj nesúhlas.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 22. februára 2008.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. V dovolaní okrem iného uviedol, že uzavretiu zmlúv predchádzalo niekoľko týždňov trvajúce rokovanie, na ktorom bol predávajúci zastúpený generálnym riaditeľom Mgr. M. a predsedníčkou predstavenstva spoločnosti. Práve zato, že Mgr. M. zastupoval spoločnosť na rokovaní, predstavenstvo spoločnosti ho splnomocnilo na podpísanie všetkých zmlúv, ktoré boli výsledkom rokovania. Podľa plnomocenstva nebol Mgr. M. splnomocnený len na úkony vymenované v článkoch 1 až 13, ale aj na podpisovanie akýchkoľvek iných dokumentov súvisiacich s prevodom aktív slúžiacich na výrobu produktov spoločnosti C.. V prospech takejto interpretácie slúži aj použitie slova „najmä“. Ustanovenie § 31 ods. 1 Obč. zák. nevyklučuje vymedzenie rozsahu splnomocnenia všeobecne, teda na všetky právne úkony, ktoré dáva splnomocnencovi úplnú voľnosť pri konaní. Sporné plnomocenstvo obsahuje jediné obmedzenie, a tým je, že to môžu byť iba úkony priamo súvisiace s prevodom aktív slúžiacich na výrobu produktov vyrábaných spoločnosťou C.

Ak splnomocniteľ neoznámí osobe, s ktorou splnomocnenec konal, nesúhlas s úkonom, ktorým splnomocnenec prekročil splnomocnenie bez zbytočného odkladu po tom, ako sa o prekročení dozvedel, platí nevyvrátiteľná domnienka, že prekročenie schválil. Predávajúci nesúhlas neoznámil. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca svojím konaním porušil zásady poctivého obchodného styku, a preto výkon jeho práva nepožíva ochranu. Jeho argumentácia vychádza z nesprávneho predpokladu, že splnomocnenec najprv prekročil oprávnenie z plnomocenstva a následne toto prekročenie žalobca (nie splnomocnenec) subsumoval pod bod 1 plnomocenstva. Žalobca však žiadne plnomocenstvo neudelil, ani z neho nezískal žiadne oprávnenie. Udelenie plnomocenstva bolo nezávislé od vôle a konania žalobcu. Z logiky transakcie vyplýva, že najprv došlo k udeleniu plnomocenstva Mgr. M. a až

na základe neho mohol podpísať zmluvu o prevode akcií, vrátane jej prílohy č. 2. Aplikácia § 256 Obch. zák. prichádza do úvahy, len keby sa konania dopustil žalobca. Ani jeden z úkonov, na ktorý sa odvoláva súd, nie je jednostranným konaním žalobcu. Zmluva je dvojstranný právny úkon, ktorý nie je závislý na vôli len jedného s jej účastníkov. Konanie, ktoré môže byť dôvodom pre odopretie ochrany, musí byť výkonom práva, ktoré už existuje. Nemôže to preto byť právo, ktoré bolo nadobudnuté v dôsledku konania, ktoré je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Konanie musí súvisieť s obchodným záväzkovým vzťahom. V prejednávanej veci ide o kúpu nehnuteľnosti, ktorá je upravená len v Občianskom zákonníku. Z uvedených dôvodov žalobca žiadal, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania a dovolanie je prípustné podľa § 238 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Medzi účastníkmi nie je sporné, že právny predchodca žalobcu (predávajúci) uzavrel s terajším úpadcom viac zmlúv, medzi nimi aj zmluvu o predaji sporných nehnuteľností. Za predávajúceho pri uzatváraní zmlúv konal a zmluvy podpísal Mgr. J.c. Pri uzatváraní zmlúv konal na základe plnomocenstva, ktoré mu udelil predávajúci (v tom čase s obchodným menom S.). Plnomocnenstvo za predávajúceho udelila Mgr. J., predsedníčka predstavenstva a dvaja ďalší členovia predstavenstva.

Odvolací súd dospel k záveru, že splnomocnenie pre Mgr. M. neobsahuje oprávnenie na predaj nehnuteľností a uzavretím zmlúv, ktorých obsahom je aj predaj nehnuteľností, je prekročením jeho oprávnenia. Dôsledky prekročenia oprávnenia, vyplývajúceho z plnomocenstva upravuje § 33 Obč. zák. Splnomocniteľ v zásade nie je úkonom, ktorým bol prekročený rozsah oprávnenia, viazaný. Je však vecou jeho uváženia, či sa takýmto úkonom mieni byť viazaný alebo nie. Úkonom bude viazaný, ak ho schváli. Ak chce účinky úkonu, ktorým bolo oprávnenie prekročené (viazanosť úkonom) odvrátiť, musí svoj nesúhlas s nim

oznámiť osobe, s ktorou splnomocnenec konal. Aby stav neistoty netrval po neobmedzenú dobu, zákon stanovuje pre splnomocniteľa lehotu, v ktorej musí osobe, s ktorou splnomocnenej konal, oznámiť, že s jeho úkonom nesúhlasí. Musí tak urobiť bez zbytočného odkladu po tom, ako sa o prekročení dozvedel. Zákon zároveň stanovuje, ako nevyvrátiteľnú domnienku, že ak splnomocniteľ v uvedenej lehote druhej strane svoj súhlas neoznámí, platí že prekročenie schválil.

Uvedené ustanovenie má nepochybne predovšetkým chrániť zastúpeného pred dôsledkami úkonov, ktoré boli urobené v jeho mene, avšak bez jeho vôle takýto úkon urobiť, resp. bez uzrozenia s tým, že takýto úkon môže by urobený. Keďže aj úkon, ktorým boli medze oprávnenia prekročené, môže byť pre zastúpeného výhodný, má právo ho dodatočne schváliť a spravovať sa nim. Žiada sa pripomenúť, že z hľadiska možnosti zastúpeného schváliť alebo odmietnuť úkon a spôsobu, ako ho má urobiť, zákon neprikladá žiaden význam tomu, či ten, s kým splnomocnenec konal, vedel, mohol alebo mal vedieť, že splnomocnenec prekročil svoje oprávnenie. Vedomosť má význam len vo vzťahu druhej konajúcej strany k splnomocnencovi (právo žiadať od neho splnenie záväzku alebo náhrady škody podľa § 33 ods. 2 Obč. zák.).

Odvolací súd síce neuviedol, ochranu akého konkrétneho práva žalobcu nemožno poskytnúť, jediné právo, ktoré v uvedených súvislostiach prichádza do úvahy, je zrejme jeho právo dovolávať sa skutočnosti, že úpadca ako predávajúci, v zákonom stanovenej lehote úkon splnomocnenca neodmietol a z toho plynúcich dôsledkov. Dovolací súd nevidí dôvod, prečo by mal byť výkon tohto práva, prípadne spôsob jeho výkonu považovaný za rozporný so zásadami poctivého obchodného styku a považuje aplikáciu § 265 Obch. zák. na prejednávany prípad za neprimeranú.

Vychádzajúc zo zmyslu uvedenej zákonnej úpravy, neprichádza do úvahy, vo vzťahu k osobe, s ktorou splnomocnenec konal, použitie § 265 Obch. zák. Predovšetkým treba prisvedčiť žalobcovi, že nie on udelil plnomocenstvo, nie on konal v mene predávajúceho a nie on prekročil medze oprávnenia daného plnomocenstvom. Prekročenie oprávnenia, vyplývajúceho z plnomocenstva, je v zásade porušením práva, ktorého sa však nedopúšťa druhá konajúca strana, ale splnomocnenec. Ako už bolo uvedené, splnomocniteľ má proti

dôsledku prekročenia oprávnenia účinnú ochranu v tom, že môže úkon, ktorý je jeho výsledkom, odmietnuť. Záväznosť a účinnosť takéhoto úkonu závisí len na vôli zastúpeného. Pre posúdenie, či úkon zaväzuje toho, v koho mene bol urobený, je rozhodujúcou len skutočnosťou, či splnomocniteľ v stanovenej lehote oznámil druhej konajúcej strane, že s úkonom nesúhlasí. Ak tak neurobil platí, že prekročenie schválil. Úkon má potom rovnaké účinky, ako keby splnomocnenec mal na jeho urobenie oprávnenie, alebo ako keby ho urobil sám splnomocniteľ. Nič na tom nemôže zmeniť forma, štruktúra, usporiadanie a vzájomný vzťah zmlúv, ktorých sa prekročenie oprávnenia týka.

Samozrejým predpokladom pre možnosť oznámiť nesúhlas druhej zmluvne strane je vedomosť zastúpeného o tom, že došlo k prekročeniu oprávnenia. Obe sporné zmluvy sú formulované dostatočne jasne a bez akýchkoľvek pochybností je z nich zistiteľný ich predmet. Zmluva o predaji akcií a kúpe vymedzených aktív, v čl. 7 obsahuje dohodu o predaji nehnuteľností, ktoré sú predmetom konania s tým, že príslušná zmluva tvorí prílohu č. 2. Zmluva ktorej predmetom je kúpa predmetných nehnuteľností, je označená ako Kúpna zmluva (nie ako príloha k zmluve o predaji). Je vecou zmluvných strán, ako usporiadajú zmluvy, ktoré uzavreli. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí ani bližšie nevysvetľuje, prečo by malo uvedené usporiadanie zmlúv mať možnosť predávajúceho oznámiť kupujúcemu nesúhlas podľa § 33 ods. 1 Obč. zák. Bez ohľadu na formuláciu a usporiadanie zmlúv, skôr ako sa o prekročení oprávnenia predávajúci dozvedel, nemôže začať plynúť ani skončiť lehota na oznámenie nesúhlasu. Odvolací súd sa však v dôsledku nesprávneho právneho názoru otázkou, či predávajúci sporný úkon včas odmietol, nezaoberal.

Z uvedených dôvodov dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) podľa § 243b ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Právny názor dovolacieho súdu je pre odvolací súd záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania. (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. februára 2010

JUDr. Peter Dukes, v. r.
predseda senátu